

HRDINOVIA SLOVENSKEHO NÁRODA

PARADOXOM STAROBY JE, ŽE MÁTE ODPOVEDE
NA VŠETKY OTÁZKY, ALE NIKTO VÁS UŽ NEPOČÚVA

Mladý fotograf Šymon Kliman obnovuje našu historickú pamäť prostredníctvom „ľudského“ projektu HRDINOVIA, v ktorom nám umožňuje dostať sa bližšie k pamätníkom významných dejinných udalostí, často v súčasnosti potláčaných, či prijímaných s cynizmom. Vytvára fotografické portréty starnúcich účastníkov Slovenského národného povstania (1944), ktoré v kombinácii s príbehmi a zvukovými nahrávkami tvoria sugestívne intermedialné diela.

Svoje portréty hrdinov prezentuje rôznymi cestami – streetartovou formou výlepu na ulici, ako sociálne angažované výstavy vo verejnom priestore i vo forme profesionálnej galerijnej prezentácie v múzeách a na prehlídkach foto-

grafie. Okrem vytvorenia audiovizuálnych diel a ich prezentácie sú súčasťou projektu prednášky z novodobej histórie a vydanie textovo-obrazovej publikácie.

Autor chce osloviť rôzne generácie a spoločenské skupiny s cieľom prepájať často oddelené svety minulosti a súčasnosti. Volí si na to atraktívnu formu kombinácie portrétu a storytellingu – rozprávania silného príbehu, ktorý sa spája s každou ľudskou tvárou.

ARTIST STATEMENT

Raz mi moja babička povedala krásnu vec: „Paradoxom staroby je, že máte odpovede na všetky otázky, ale nikto vás už nepočúva.“ Partizáni sú

NAHRÁVAM S NIMI
ROZHOVORY A SNAŽÍM SA
ZNOVA PRINIESTĚ ICH PRÍBEH
A DOSTAŤ HO BLIŽŠIE K
LUĎOM, ABY SME NA NICH
NEZABUDLI A ABY ICH
POTOMKOVIA MALI BYŤ NA
ČO HRDÍ

podľa mňa „slovenskí národní hrdinovia“ – iba vďaka nim sme neprehrali druhú svetovú vojnu, v ktorej sme sa pridali na stranu fašistického Nemecka. Ja ich pokladám za hrdinov, o ktorých by mal vedieť celý národ, hoci sú to obyčajní ľudia. Nahrávam s nimi rozhovory a snažím sa znova priniesť ich príbeh a dostať ho bližšie k ľuďom. Aby sme na nich nezabudli a aby ich potomkovia mali byť na čo hrdí.“ Šymon Kliman

CURATOR'S STATEMENT

Oživovanie potláčaných spomienok, rekonštrukcia zabudnutého, konfrontácia s vlastnou históriou – to sú témy, s ktorými by sa mala v istom momente vyrovnávať každá spoločnosť.

Paradoxne, minulosť je pre nás často skôr tabu, uzavretým prípadom, ktorého dôsledky a význam pre súčasnosť zámernie ignorujeme.

Veľkoformátové psychologické portréty však nie sú len istým sociálnym či spoločenským gestom, ale aj akýmsi hľadaním odpovede na otázku: Je možné čítať v tvári hrdinstvo? Vrásky či drobná mimika očí sa pre Klimana stávajú „odtlačkom“ prežitého, reminiscenciou silných zážitkov.

Úryvky z citovo najvypätejších príbehov portretovaných partizánov sú zaznamenané aj priamo pod fotografiami. Text v tomto prípade nemá funkciu faktografického titulku, ale svojím obsahom skôr zakotvuje portrét v jeho

historickej súvislosti a vyvoláva v divákovi ďalšiu emocionálnu reakciu, zintenzívňuje a obohacuje vizuálny dojem.

Kliman zaznamenáva partizánov v ich domácich prostrediach, aby na dialóg s ním reagovali uvoľnene, autenticky. Pri fotografovaní si však volí neutrálne jednotiace pozadie, eliminuje mimooestetické významotvorné atribúty. Jeho hrdinovia sa nepýšia medailami, ani vyznamenaniami. Tie totiž pre Klimana nie sú nositeľmi heroizmu. On chce ukázať, že hrdinstvo nemusí byť navonok viditeľné. A možno nie je ani objektívne zmerateľné. To však neznamená, že neexistuje. ⁷